

MARCIN BEZA

Leśny Bank Genów Kostrzyca
marcin.beza@lbg.lasy.gov.pl

Działalność Leśnego Banku Genów Kostrzyca w zakresie zachowania leśnych zasobów genowych

The Kostrzyca Forest Gene Bank activities in the area of forest genetic resources conservation

Leśny Bank Genów Kostrzyca powstał w 1995 roku. Jako jednostka organizacyjna Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe posiada on status zakładu o zasięgu krajowym.

Podstawowe zadanie LBG Kostrzyca dotyczy zachowania materiału rozmnożeniowego szczególnie cennych gatunków drzew, krzewów oraz zagrożonych i chronionych gatunków roślin, dziko występujących na terenie Polski.

Oprócz powyższej aktywności działania jednostki obejmują: inwentaryzację stanowisk roślin, utrzymanie Arboretum LBG Kostrzyca i archiwów klonów, współpracę z innymi ośrodkami w kraju i za granicą, edukację przyrodniczo leśną i szkolenia, prowadzenia działalności usługowej na rzecz jednostek Lasów Państwowych i podmiotów zewnętrznych.

Według stanu na 31 maja 2018 r. w chłodniach LBG Kostrzyca (-10°C i -20°C) zgromadzono 8869 partii nasion, z czego 8278 stanowi własność LBG Kostrzyca, a 591 własność innych podmiotów. Partie nasion stanowiące własność LBG Kostrzyca obejmują: zasoby genowe (6909 szt.), depozyty programu testowania potomstwa (1351 szt.) oraz depozyty własne (18 szt.). Partie obcej własności należą w głównej mierze do nadleśnictw (540 szt.) oraz parków narodowych (42 szt.), pozostałe 9 partii to depozyty zgromadzone w ramach projektu FlorNaturROBiA. W okresie od 1 stycznia 1996 r. do 31 maja 2018 r. z przechowywania tradycyjnego wycofano 1211 partii nasion.

LBG Kostrzyca stosuje również metodę przechowywania kriogenicznego w temperaturach od -150°C do -196°C. Wg stanu na 31 maja 2018 r. w zbiornikach kriogenicznych jednostki znajduje się 1075 partii materiału rozmnożeniowego. Wyrazem rozwoju tego kierunku działalności jest realizowana budowa nowoczesnego systemu przechowania kriogenicznego.

Od kilku lat LBG Kostrzyca koncentruje swoją działalność na gatunkach zagrożonych i chronionych. Jednostka posiada w przechowywaniu materiał rozmnożeniowy: 51 gatunków objętych ochroną ścisłą, 13 gatunków objętych ochroną częściową, 59 gatunków z „Polskiej czerwonej księgi roślin”, 49 gatunków z „Polskiej czerwonej listy paprotników i roślin kwiatowych”, 26 gatunków z „Czerwonej Listy IUCN”, 11 gatunków priorytetowych Natura 2000. W roku 2018 realizowane są działania związane z pozyskaniem materiału z kolejnych 91 gatunków (50 objętych ochroną ścisłą i 7 objętych ochroną częściową).

Od 2018 r. LBG Kostrzyca bierze również udział w projektach dotyczących analiz genetycznych i przechowywania zwierzęcych zasobów genowych. Planowane działania dotyczą m.in. cietrzewia zwyczajnego, dropia zwyczajnego i żubra europejskiego.